

Sorsele kyrka, Västerbottens län.

Viktiga händelser för kyrkan, relaterade till källor.

1859	*Kyrkan uppfördes efter ark. Ludvig Hedins ritningar från 1857. Treskeppig långhuskyrka av resvirke. Västtorn och polygonal sakristia. Tredingstak i mittskeppet. Två tidigare kyrkor, från 1693 och 1744 där kyrkoherdebostället ligger (kapell, 1673 i Gillesnuole). Den större kyrkklockan gjuten av S. C. Grönvall, Stockholm 1828. Den mindre klockan av O. Meijer, Stockholm 1744.	Rolf Sixtensson, VAB. Översiktlig beskrivning för ut- och invändig renovering 1986-10-08. Uppgifter från Barbro Flodin 1988-07-08. Dnr 1547/88. Inventarieförteckning 1928 och 1832. VF 1964-05-16. ATA.
1867	*Altartavla, målad av Lars Ferlén	Rolf Sixtensson, VAB. Översiktlig beskrivning för ut- och invändig renovering 1986-10-08. ATA.
1898	*Ljuskrona skänkt av konsul J. Braathen.	Umebladet 1940-11-30. ATA.
1904	*Ljuskrona skänkt av landshövding Björklund i utbyte av ett fragment från en gammal ljuskrona i kyrkans ägo.	Umebladet 1940-11-30. ATA.
1907–1908	*Golvet försågs med jord mot grundmurarnas insidor. *Väggar och pelare målades ljusa, blått tak i mittskeppet.	Rolf Sixtensson, VAB. Översiktlig beskrivning för ut- och invändig renovering 1986-10-08. Uppgifter från Barbro Flodin 1988-07-08. Dnr 1547/88. ATA.
1924	*Ny orgel anskaffad, byggd av E. Alm, Norsjö. Orgelfasad ritad av länsarkitekt Edvard Lundqvist 1922.	Byggnadsstyrelsens utlåtande ang. orgelfasad 1922-04-05. Rolf Sixtensson, VAB. Översiktlig beskrivning för ut- och invändig renovering 1986-10-08. ATA.
1929–1930	Restaurering (ark. Kjell Wretling, Umeå). *Borttagande av trätrappa till huvudentrén. Ny yttertrappa av samma storlek som den gamla i granit. Nya trappor till övriga ingångar av trä med nedre steg av granit. *Grunden kompletterad med nya granitblock. *Trossbotten till golvet.	Förslag till restaurering av Kjell Wretling, nov. 1927. Rolf Sixtensson, VAB. Översiktlig beskrivning för ut- och invändig

	<ul style="list-style-type: none"> *Golvet omhyvlat. *Isolering av väggar och tak med sågspånsfyllning. *Borttagande av läktartrapporna i kyrkorummet. Läktaren skulle sänkas och pelarna under skulle flyttas. Sänkningen motiverades av att läktaren inte skulle skymma fönsterna. Orgelns placering skulle bibehållas på samma höjd och plats. *Den gamla läktartrappan från vapenhuset restaurerad. *Vindfångsdörrar mellan vapenhus och kyrkorum. *Nya yttre- och inre dörrar till sakristians entré. *Ny fast bänkinredning, istället för den gamla öppna bänkinredningen. *Två symboliska träskulpturer (två apostlar) planerades att pryda bänkskärmar postament på vardera sida mittgången(oklart om dessa utfördes). *Förändring av altarpuppställningen. Altarringen utvidgades (p g a ökat utrymme vid jordfästningar) och altartavlan restaurerades av Sten Flemming, Stensele. Predikstolen dekorerades med måleri. *Ljushållare av trä på pelarna, restaurerade och kompletterade i överensstämmelse med de gamla. *Taket i mittskeppet målat i matt blå färgton, väggarna ljust gråvita (marmorerade). Målade enkla ornament kring fönsterna. Målad dekorerings i vapenhusets tak. Träpelare gulbruna. Dekormålning på pelarradernas arkitrav, av Sten Flemming, Stensele. *Ut- och invändig ommålning. *Komplettering av glaskittning kring fönsterna. *tjärning av taket. *Ny tornprydnad i form av ett kopparklätt kors, istället för det gamla träkors. *Antependium i rött linne med bokstäverna IHS, skänkt av doktorinnan Maud Hemström *Mattorna i gångarna skänkt av Sorsele kyrkas syförening. *Ryamattan vid altaret tillverkad och skänkt av ett 20-tal kvinnor i Sorsele kyrkstad. 	<p>renovering 1986-10-08. Umebladet 1929-12-19. ATA.</p>
1939	<ul style="list-style-type: none"> *Utvidgning av kyrkogården (ritning av länsarkitektkontoret 1938) 	<p>Länsstyrelsens godkännande 1939-08-30. Dnr 4770. ATA.</p>
1940	<ul style="list-style-type: none"> *Målningsarbeten utvändigt. 	
1944	<ul style="list-style-type: none"> *Bårhus vid kyrkan ritat av skogsmästaren John Ågren 1942, godkänt av Byggnadsstyrelsen med anmärkningen att en trappa skulle leda ner till källaringången. Taket skulle täckas med spån av samma utförande som kyrkan. 	<p>Byggnadsstyrelsens godkännande 1943-12-23. Arbetsbeskrivning för uppförande av bårhus 1942-07-29. Skiss till trappa vid bårhuset 1943-12-23. ATA.</p>

1949	*Restaurering av mässhake i svart sammet med mönstrade silverband (var smutsig och skrynklig. Arbetet utfört av Libraria).	Restaureringsbeskrivning, januari 1950. Dnr 916. ATA.
1950–1951	*Anläggande av skogskyrkogård på andra sidan Vindelälven, enligt förslag av skogsmästaren John Ågren, godkänt av Byggnadsstyrelsen. *Bårhus planerat på den nyanlagda skogskyrkogården, enligt skiss från Byggnadsstyrelsen.	Brev till Arbetsmarknadsstyrelsen 1951-02-13. Dnr K135. Brev från Byggnadsstyrelsen 1951-05-22. Dnr 276. ATA.
1954	Restaurering (Kjell Wretling). *Värmeisolering av väggarna. Komplettering av trossfyllningarna. *Nya fönsterbågar. *Ut-och invändig ommålning. Kyrkorummets färgsättning i gråvit och ljusblå oljefärg, bestämd av konstnären Torsten Nordberg, Stockholm (väggarnas marmorering borttagen). Målade bibelord ovanför sakristians ingångar övermålade. Träpelarna målade i ljus färgton (istället för den gamla gulbruna). Frismålning på takfoten borttagen. Ny lasering på läktarbröstningen (textrader på fyllningarna övermålade). Bänkarna laserade i varm rödbrun färg (tidigare i ljus färgsättning). Predikstolens symboliska motiv borttaget, målades i modern lasering. *Breddning av bänksitsarna. På bänkkvarteren avlägsnades äldre färg och ommålades sedan. Bänkgavlarna mot väggen, skulle ev ändras i samband med elelementens installering. *Behandling av trägolven med härdlack. *Elektrisk uppvärmning och belysning. Värmeapparaterna skulle vara av direktverkande typ. (Ing. Thore Edgren, Skellefteå). Vedkaminer avlägsnade. *Bänkvärmare. *Inmontering av ellampor i ljuskronorna (konstsmed Lars Holmström). *Nya lampetter från AB Arvid Böhlmarks lampfabrik (14 lampetter i kyrkorum och 6 stycken på läktaren). *Glasmålning med motivet ”Jesus välsignar barnen”, insatt vid dopplatsens fönster på norra sidan (Torsten Nordberg). Här hade tidigare kyrkans vedkamin varit placerad. *Ändringsarbeten på kyrkorgeln, utfört av Grönlunds orgelfabrik, Gammelstad. *Ny matta i sakristian.	Byggnadsstyrelsens godkännande 1954-05-12. Dnr 340. Utdrag ur kyrkorådets protokoll 1954-04-10. Byggnadsstyrelsens godkännande av värme, kraft och belysning 1954-02-16. Dnr 115. PM beträffande förslag till elvärmeanläggning 1953-12-19. Dnr 1098. Program för elektrisk värmeanläggning, sept. 1953. Byggnadsstyrelsens föreskrifter ang. golven 1954-02-02. VK 1954-11-25. Rolf Sixtensson, VAB. Översiktlig beskrivning för ut- och invändig renovering 1986-10-08. ATA.
1956	*Tjärning av kyrktaket, vilket tycks ha misslyckats då det angavs vara ”blekt och blaskigt”.	Brev till Byggnadsstyrelsen 1958-09-08. Dnr K758. ATA.

1958	Planerad omtjärning av kyrktaket, som skulle ge en beständig svart yta. Dalbränd trätjära skulle användas, förtunnad med 15 % mineralterpentin och 5 % linolja. Bensvart färgpigment skulle tillsättas, hoprört med linoljan och terpentinen. Taket skulle strykas två gånger.	Byggnadsstyrelsens utlåtande 1958-09-23. Dnr 5472. ATA.
1972– 1973	*Omläggning av spåntäckningen på yttertaket södra sida. RAÄ, förespråkade spjälkade spån. Spånen sågades men bearbetades sedan individuellt för hand, då de skulle vara tunnare i ena änden (Spånen tillverkade- och impregnerade av båtbyggare Viktor Brannemo, Fjällnäs-Nordanås, Sorsele). Återfunnen näver under gamla spånläggningen från slutet av 1850-talets, skulle få ligga kvar. *Tjärning av hela kyrktaket.	Rolf Sixtensson, VAB. Översiktlig beskrivning för ut- och invändig renovering 1986-10-08. Brev till RAÄ 1972-06-15. Dnr K422. Brev från RAÄ 1971-07-27. Dnr 4117 K397. VK 1971-07-30. ATA.
1977	*Ny ekonomibyggnad på kyrkogården på samma plats som den gamla.	Länsstyrelsens godkännande 1977-04-18. Dnr 2943/77. ATA.
1987	*Tornur med infattningar, längst ner på tornspiran (VAB, Umeå).	Handl. ang. tornur 1987-06-17. ATA
1989– 1990	Ut- och invändig restaurering (Rolf Sixtensson, VAB Umeå). *Utvändig ommålning av kyrkan (linoljefärg), i samma kulör som tidigare. Ny färgsättning på fönsteromfattningar i gråvit nyans. Ny färgsättning på portarna, vilka målades rödbruna. *Borttagande av karosseripanel på södra porten och framtagande av spegeldörrar. *Nedre takfallen på tornets västra- och norra sidor, försedda med hänggräna. Stuprör placerat i vinkel mot långhuset. *Spåntäckningen på södra sidan restaurerad. Inskottsbitar av plåt skulle täcka sprickor i spånen. Vissa spån skulle bytas ut. *Omtjärning av hela takytan och tornet. *Borttagande av befintlig handikappramp, framför entrén samt ändring av bron, då densamma var för låg i förhållande till tröskeln och utrymmet för litet. Istället skulle marken framför kyrkan fyllas upp med jord och en lutande plattgång läggas ut. Förslaget godkänt av RAÄ. *Staketet kring kyrkan restaurerad. <u>Invändiga åtgärder.</u> *Dopfunten framflyttad till korets södra sida (tidigare placerad i kyrkans mitt, på norra sidan). I detta sammanhang flyttades glasmålningen fram, från norra långhusets mitt till korets södra vägg. *Utvidgning av koret för att ge plats åt kören, genom att en bänkrad på vardera sida togs bort och de avrundade	Rolf Sixtensson, VAB. Översiktlig beskrivning för ut- och invändig renovering 1986-10-08. RAÄ:s godkännande ang. ändring av entrén 1990-10-30. Dnr 4531/90. VK 1986-10-15. VK 1989-07-13. VK 1990-06-05. ATA.

	<p>bänkskärmarna flyttades bakåt. De rundade skärmarna tycks ha avkortats. Korgolvet utbyggdes därmed.</p> <p>*Den inre upphöjda nivån vid altaret, skulle borttagas. Altaret mot väggen skulle därmed sänkas och minskas med 20 cm i djup. Ett löst altarbord, smalare än det befintliga altaret skulle därefter placeras innanför altarringen. Tyget till altarringens stoppning, utbytt mot rödbrunt tyg.</p> <p>*En förplats under läktaren skapades, varvid en bänkrad på vardera sida borttogs. Kapphyllor, trappa till läktaren, mixerbord för ljud- och ljusanläggning och skåp för extra stolar mm, anordnades. På södra sidan skapades en kyrkkammare genom avskärmning med väggar. Handikapptoilet anordnad under läktartrappan.</p> <p>*Uppfräschning av golvet i kyrkorummet. Befintlig grå gångmatta utbytt mot rödbrun matta.</p> <p>*Fönsternas innerbågar försedda med gångjärn. Nya tätninglistor efter ommålning.</p> <p>*Fotstöd till bänkarna i form av mässingrör. Lösa dynor för att öka sittkonforten.</p> <p>*Läktarbarriären skulle kompletteras med ett rör, då den ansågs vara för låg.</p> <p>*Brandpost installerad på läktarplanet.</p> <p>*Rengöring av den fasta inredningen samt bättringsmålning</p> <p>*Rengöring/ ommålning av väggar och tak (matt linoljefärg). 1954-års färgsättning skulle behållas.</p> <p>*Pelare ommålade- och marmorade i ljusblå-grått (pelarna var marmorade både före och efter 1930 års restaurering, men tycks ha målats över 1954). Taklisten mellan arkitraven och det förhöjda taket ommålat i rödbrun färgton med marmorering.</p> <p>*Altarpuppställningens arkitekturdelar hade omgjorts vid 1930 års restaurering. Färgsättningen i gulbruna färgtoner med marmorering hade ej den klarhet som man önskade. Ny färgsättning i blått och grått önskades. Emellertid skulle pilastrarnas marmorering behållas.</p> <p>*Ny mera kontrastrik färgsättning i koret.</p> <p>*Mindre altare i kyrkorummet installerat (tillverkat av Gösta Karlsson, tidigare stått oanvänt i klocktornet, sedan 1954).</p> <p>*Restaurering av vapenhuset. Isolering med mineralull i trossbotten, innerbågar till fönsterna. Vikdörren vid entrén utbytt mot värmeisolerad pardörr. Väggar, tak och snickerier ommålade. En roströd/rosa färg som påträffades under senare färglager, skulle ev användas. Den ena av de befintliga toaletterna skulle tas bort.</p> <p>*Ny skåpinredning i sakristian. Altaret skulle flyttas mot ett fönster. Ett mindre kylskåp insatt för nattvardsvinet. Tätning av ytterdörren. Fönsterna kompletteras med gångjärn och tätninglistor. Ommålning av väggar och tak.</p> <p>*Översyn av elsystemet.</p> <p>*Utbyte av radiatorerna från 1954, skulle övervägas.</p>	
--	---	--

	<ul style="list-style-type: none"> *Tilläggsisolering av vindsbjälklaget planerades. *Automatiskt brandlarm skulle installeras. *Ljusbärare, altarbord och talpulpet skänkt till kyrkan. *Ny ljudanläggning. 	
1991	<ul style="list-style-type: none"> *Restaurering av textilier: Antependium av vit sidendamast, 1941. Predikstolskläde av svart sammet, 1937. Predikstolskläde av brunröd sammet, 1935. Kalkkläde av röd sammet, 1958. Mässhake av vitt (konst?) siden, 1941. Mässhake av vitt siden, 1944. 	RAÄ:s godkännande 1991-09-03. Dnr 4950/91. ATA.